

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 20.10.2016 r.

PSZ.II.431.13.2016

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach	
Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	24. 10. 2016
L.dz. zał.	
Podpis	

Pan Piotr Zeljaś
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
Winiary 58
28-136 Nowy Korczyn

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie uproszczonym, która przeprowadzona była w dniach 8-9 i 14 września 2016 r., w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Winiarach.

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 122 i 122 a i 197 a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 poz. 575),
- rozporządzenia MPiPS z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),
- rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Anna Konieczna** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 14), upoważnienie nr 717/2016 z dnia 02.09.2016 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów,

afca

2. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 19), upoważnienie nr 718/2016 z dnia 02.09.2016 r.

Kontrolę rozpoczęto w dniu 8 września, a zakończono w dniu 14 września 2016 r.

Zakres kontroli: Kontrola została przeprowadzona w związku z anonimowymi informacjami dotyczącymi nieprawidłowości w funkcjonowaniu Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Winiarach, w zakresie przestrzegania standardów opieki i wychowania oraz zaspakajania potrzeb dzieci i respektowania ich praw.

W pismach anonimowych, autor wskazał następujące nieprawidłowości:

1. Spowodowanie przez dyrektora placówki, że stała się ona „zakładem, gettem”, poprzez zainstalowanie kamer, okien na klucz, zamykanych drzwi na kody wejściowe. Wykorzystywanie przez dyrektora i pedagoga monitoringu, w celu obserwowania pracy wychowawców.
2. Nadużywanie zakazów w stosunku do wychowanków. Nierówne traktowanie dzieci przez dyrektora i pedagoga.
3. Nieprawidłowości w pracy pedagoga.
4. Odwoływanie wizyt lekarskich dzieci nieuzasadnionymi wyjazdami służbowymi dyrektora i pedagoga.
5. Odbieranie dzieciom prezentów od sponsorów jako forma kary, a także nie - zapewnianie dzieciom odpowiedniej odzieży.
6. Nieformalny związek pedagoga z wychowankiem.
7. Brak pomieszczenia dla wychowawców.
8. Wulgarnie, agresywne zachowanie dyrektora w stosunku do wychowanków oraz zastraszanie i grożenie wychowankom.
9. Skreślenie dwóch pełnoletnich wychowanków z listy wychowanków.
10. Urlop wypoczynkowy wszystkich wychowawców w tym samym okresie.
11. Obligowanie wychowanków, którzy nie wyrazili zgody na wyjazd na obóz/kolonie do opuszczenia placówki (urlopowanie ich do rodzin wbrew ich woli).
12. Pojawienie się w placówce insektów (pluskiew).

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego, ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakresu przyczyn i skutków stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Podczas kontroli poproszono dyrektora o pisemne wyjaśnienia dotyczące zarzutów stawianych w anonimach. Dyrektor złożył pisemne wyjaśnienia, które stanowią **zał. nr 1** do niniejszego wystąpienia pokontrolnego oraz wyjaśnienia szczegółowe, które również są załącznikami do wystąpienia.

W okresie czynności kontrolnych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Winiarach umieszczonych było 25 dzieci. W pierwszym dniu kontroli, która odbyła się w godzinach popołudniowych między godziną 15 a 19, w placówce przebywało 9 dzieci. Wychowankowie systematycznie przychodzili do placówki ze szkoły, spożywali obiad, część przebywała na świetlicy a niektórzy w swoich pokojach. Wychowankowie swobodnie poruszali się po placówce, mieli na sobie czystą i dostosowaną do ich wieku odzież i obuwie. W pomieszczeniach placówki (w łazienkach, aneksach kuchennych, pomieszczeniach do nauki i wypoczynku oraz pokojach sypialnych) wychowanków był porządek. Jedno pomieszczenie było zamknięte, była to świetlica. Kontrolujący zapytali, dlaczego pomieszczenie to nie jest dostępne dla dzieci, na co wychowawczyni odparła, że jest zamknięte chwilowo, a zazwyczaj jest otwarte. Po udostępnieniu pomieszczenia kontrolującym okazało się, że znajduje się w nim czysta odzież wychowanków dostarczona przez pralnię. Odzież rozmieszczona była na kanapie, stołach i krzesłach. Wychowawczyni tłumaczyła, że odzież jest sukcesywnie dostarczana przez pralnię i rozdysponowana między dzieci. Kontrolujący zapytali, w jaki sposób z tego pomieszczenia korzystają dzieci, wychowawczyni stwierdziła, że mimo znajdującej się tam odzieży – wychowankowie korzystają ze świetlicy. Z pisemnego wyjaśnienia dyrektora placówki wynika że świetlica nie jest dostępna dla wychowanków w każdym czasie, a otwierana jest przez wychowawców na prośbę wychowanków (**zał. nr 2**). Następnie, kontrolujący poprosili 9 wychowanków (wszystkich, którzy w tym czasie przebywali na terenie placówki) o uzupełnienie ankiet (**zał. nr 3 – 9 sztuk**) i poinformowali, że ankiety są anonimowe oraz o tym, że nie należy podawać w nich nazwisk i imion jakichkolwiek osób. Podczas uzupełniania ankiet, wychowankowie rozmawiali między sobą, komentowali treść pytań i ewentualnych odpowiedzi. Po uzupełnieniu ankiet, kontrolujący pozostali z wychowankami w pomieszczeniu do nauki i odpoczynku (a z niektórymi rozmawiano

również w ich pokojach) – rozmawiając na temat poruszanych w ankiecie pytań, a także na temat ich pobytu w placówce. Wychowankowie chętnie i otwarcie się wypowiadali. Podczas rozmowy poruszono kwestie opuszczania przez wychowanków placówki, a także kar, kieszonkowego, relacji z wychowawcami, dyrektorem i pedagogiem, wakacji, wyżywienia i zapewnienia przez placówkę: odzieży, obuwia, podręczników, przyborów szkolnych, a także środków higienicznych. Z rozmów z wychowankami wynika, że są oni zadowoleni z warunków materialno-bytowych, nie brakuje im podstawowych rzeczy takich jak: wyżywienie, odzież, obuwie, podręczniki i przybory szkolne oraz środki czystości. Niektórym wychowankom nie odpowiadają konsekwencje, jakie są wyciągane za niewłaściwe zachowanie, np. kilkugodzinne czyszczenie fug, sprzątanie terenu dookoła budynku placówki lub zakaz wyjścia poza placówkę, korzystania z komputera czy pozbawianie ich telefonów komórkowych, np. na 3 tygodnie. Dwóch wychowanków zgłosiło, że zostali pozbawieni rzeczy osobistych: laptopa i telefonów komórkowych. Niektórzy wychowankowie, zwłaszcza młodsi, zgłaszali, że zbyt rzadko mogą samodzielnie opuszczać placówkę. Natomiast starsi wychowankowie nie mają problemu z opuszczaniem placówki, oczywiście po uprzednim zwolnieniu się u wychowawcy. Odnośnie kieszonkowego wychowankowie twierdzili, że otrzymują (poza dwoma chłopcami, którzy w placówce przebywają od niespełna miesiąca) kieszonkowe. Najstarsi wychowankowie samodzielnie dysponują kieszonkowym, natomiast młodsi zobligowani są przechowywać je u wychowawców – co jest ograniczaniem ich samodzielności (pomimo, że woleliby mieć je przy sobie na własną odpowiedzialność). Wychowankowie wiedzą za co i jakie kwoty kieszonkowego są potrącane, a za co wypłacane jest w zwiększonej wysokości.

Relacje z wychowawcami, dyrektorem i pedagogiem w placówce – oceniają różnie. Większość wychowanków twierdzi, że ma ulubioną osobę wśród wychowawców, której może zaufać, ale są też tacy, z którymi relacje nie są zbyt dobre. Odnośnie relacji z dyrektorem i wychowawcami (niektórymi), wychowankowie wypowiadali się pozytywnie. Na pytanie o panią pedagog – niektórzy wychowankowie śmiali się, inni nie chcieli wypowiadać się na temat „tej pani”, inni twierdzili, że mają z nią sporadyczny kontakt, twierdzili, że nie prowadzi żadnych zajęć. Padły nawet stwierdzenia ze strony wychowanków, że „ta pani” nie nadaje się na pedagoga, bo zamiast rozwiązywać problemy, sama je wywołuje. Dwoje spośród wychowanków wypowiedziało się pozytywnie na temat pani pedagog.

Wakacje wychowankowie spędzili poza placówką na koloniach i urlopowaniu u rodzin. Tylko jedna wychowanka twierdzi, że całe wakacje spędziła w placówce, pracując poza jej miejscem usytuowania.

Podczas rozmowy z wychowankami, okazało się, że część dzieci w ostatnim czasie zmieniała pokoje sypialne – twierdzą, że było to konieczne ze względu na dezynsekcję.

Z ankiet wynika, że 6 wychowanków wyraziło swoje zadowolenie z pobytu w placówce, natomiast – 3 było niezadowolonych.

Ad. 1. Spowodowanie przez dyrektora placówki, że stała się ona „zakładem, gettem”, poprzez zainstalowanie kamer, okien na klucz, zamykanych drzwi na kody wejściowe. Wykorzystywanie przez dyrektora i pedagoga monitoringu, w celu obserwowania pracy wychowawców – potwierdziło się.

W placówce w 2015 r. (w połowie roku) zainstalowany został monitoring, obejmujący: obejście placówki (teren zewnętrzny, na którym usytuowana jest placówka), korytarze poszczególnych autonomii oraz salę komputerową. W pisemnym wyjaśnieniu (**zał. nr 4**) dyrektor placówki twierdzi, że monitoring został zainstalowany „w celach zapewnienia bezpieczeństwa wychowankom”. W łazienkach są zamykane okna na klucz (o czym nie wszyscy wychowankowie wiedzą), ze względu na fakt, że wychowankowie palili tam papierosy i wychodzili na parapety okienne (**zał. nr 5**). W drzwiach wejściowych do placówki zamontowany został domofon, który od wewnątrz otwiera się przyciskiem, natomiast od zewnątrz za pomocą kodu (**zał. nr 6**). Z rozmowy z dyrektorem wynika, że wszystkie te zabezpieczenia są konieczne ze względu na bezpieczeństwo dzieci. Mając na uwadze fakt, że jest to placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego oraz fakt, że w placówce umieszczonych jest 25 dzieci, a na co dzień przebywa w niej tylko od 10 do około 15 (na 13 wychowawców) – część zabezpieczeń, zdaniem kontrolujących, nie jest konieczna (np. monitoring korytarzy, sali komputerowej czy zamykanie okien w łazienkach). Zabezpieczenia te naruszają prywatność i swobodę dzieci, powodują, że placówka może przypominać „placówkę zamkniętą”, a ma przecież zapewnić dzieciom warunki zbliżone do domowych. Ponadto z rozmowy z dyrektorem wynika, że monitoring służy również do obserwowania pracy wychowawców – co może być przez nich odbierane jako inwigilacja i brak zaufania. Oznacza to, że monitoring wykorzystywany jest nie tylko do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, jak twierdzi dyrektor. Monitorowanie pracy wychowawców w ten sposób może powodować konflikty, co z kolei negatywnie wpływa na atmosferę w placówce, którą w dużej mierze tworzy kadra. Zdaniem kontrolujących monitoring korytarzy przy tak małej liczbie wychowanków jest zbędny, a nad bezpieczeństwem dzieci winni czuwać wychowawcy. Stanowisko swoje na temat monitoringu w placówkach wyraża również Rzecznik Praw Dziecka w wystąpieniu do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dostępne na stronie: <https://brpd.gov.pl/wystapienia->

generalne?page=3), z którym należy się zapoznać. Również działania związane z zapobieganiem nałogom wśród wychowanków winny mieć charakter oddziaływań wychowawczych, a nie polegać na montowaniu coraz to nowych zabezpieczeń.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że zarzut potwierdził się – dyrektor placówki doprowadził do zainstalowania wielu zabezpieczeń, przez co placówka może być postrzegana jako „placówka zamknięta”, a dzieci mogą czuć się w niej coraz bardziej kontrolowane i izolowane od środowiska zewnętrznego.

Ad. 2. Nadużywanie zakazów w stosunku do wychowanków. Nierówne traktowanie dzieci przez dyrektora i pedagoga - potwierdziło się częściowo.

Z rozmów z wychowankami oraz ankiet wynika, że najbardziej dotkliwe są dla wychowanków: zakaz wychodzenia poza teren placówki, zakaz korzystania z komputera. Oba zakazy stosowane są jako forma konsekwencji za zachowanie wychowanków niezgodne z przyjętymi w placówce czy w szkole normami. Wychowankowie twierdzą, że zakazy te są nadużywane przez wychowawców w stosunku tylko do niektórych z nich. Z reguły jest tak, że starsi (w tym pełnoletni) wychowankowie mają większe możliwości aniżeli młodsi (np. mogą wyjeżdżać poza miejscowość, w której usytuowana jest placówka, mogą później wracać). Wynika to z racji wieku, a także uzależnione jest od postawy danego wychowanka. Sytuacja ta powodować może, że młodsi wychowankowie czują się nierówno traktowani. Pod uwagę należy również wziąć usytuowanie placówki – oddalona jest znacznie od środowiska lokalnego i innych miejscowości. Podczas kontroli przeanalizowano dokumentację, w której odnotowywane są wyjścia wychowanków. W księdze dyżurów odnotowano, że w okresie 24.06.-14.09.2016 r. wychowankowie opuszczali placówkę: wyjazdy na zakupy np. do Buska, wyjście do sklepu (dość często), wyjazd wychowanka do koleżanki (kilkakrotny), do GOK-u, na wycieczkę, wyjścia na trening, wyjazd na basen, wyjście na spacer (dość często), wyjście na rower (dość częste), wyjazd do kina do Kielc, do Zakopanego, wyjście do Kościoła, itp. Pięcioro spośród wychowanków w roku szkolnym 2015/2016 uczestniczyło w zajęciach pozalekcyjnych: 1 wychowanek należy do Klubu Sportowego Wisła Nowy Korczyn, troje wychowanków uczestniczyło w treningach KS Wisła Nowy Korczyn, dwoje wychowanków uczestniczyło w dodatkowych zajęciach z jęz. angielskiego i matematyki. Wszyscy wychowankowie mają możliwość udziału w hipoterapii w Stadninie Koni w Zbludowicach (**zał. nr 7**). Z ankiety wynika, że aktualnie 7 spośród 9 wychowanków – nie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych, a tylko 2 - uczestniczy. Na pytanie: „gdzie wychodzisz poza placówkę ?” – wychowankowie odpowiedzieli: „do sklepu”, „nie ma gdzie”, „raz na rok do

sklepu”, „nie wolno”, „mało wychodzę”, „do kolegów, na treningi”, „do dziewczyny i do szkoły”, „do kościoła”, „na spacer”.

Wychowankowie młodszy odbierają różne zakazy i stosowane wobec nich ograniczenia jako ograniczanie ich swobody i samodzielności. Wychowankom nie odpowiada również ograniczony dostęp do sali komputerowej (np. w dni nauki szkolnej – mogą oni korzystać z komputerów po odrobieniu lekcji). Wśród zakazów wychowankowie wymienili w ankietach również: zakaz (nawet do kilku godzin) wyjścia z pokoju. Na pytanie: „co ci wolno w placówce, a czego nie wolno” -czworo spośród wychowanków oznajmiło w ankiecie, że „mało im wolno”, „dużo nie wolno”, „wszystkiego nie wolno”, a nawet, że „niczego nie wolno”. Pozostali wychowankowie stwierdzili, że wolno im to, co zgodne jest z Regulaminem Placówki. Troje spośród wychowanków twierdzi, że zasady obowiązujące w placówce ustala dyrektor, pozostali nie udzielili na to pytanie odpowiedzi, bądź „nie wiedzą”. Czworo wychowanków twierdzi, że panujące zasady odpowiadają im, natomiast czworo wychowanków – nie zgadza się z nimi. Większość dzieci (5) stwierdziło, że może wyrażać własne zdanie w sprawach dotyczących placówki i siebie. Natomiast troje uznało, że „nie może”, a 1 wychowanek stwierdził, że „można tak powiedzieć”.

Na pytanie: „kto w placówce dba/troszczy się o twoje sprawy ?” – większość wychowanków odpowiedziało, że wychowawcy (6). Natomiast na pytanie: „Czy są osoby w placówce do których możesz się zwrócić o pomoc” – większość wychowanków (7) odpowiedziało, że tak, 1 osoba odpowiedziała, że „nie” i 1 osoba, że „chyba nie”.

Z ankiet wynika, że wychowankowie zmieniliby następujące rzeczy w placówce, by żyło im się lepiej: „większe kieszonkowe”, „łżejsze kary”, „panią pedagog”, „wszystko”. Ponadto życzyliby sobie: więcej swobody w wychodzeniu poza placówkę, częstsze zakupy odzieżowe, krótsze „odrabianki”.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że wśród wychowanków są dzieci, które w placówce nie czują się dobrze, mają poczucie krzywdy, niesprawiedliwości i izolacji.

Ad. 3. Nieprawidłowości w pracy pedagoga – potwierdziło się.

W Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Winiarach na stanowisku pedagoga zatrudniona jest pani Monika Kuza. Zgodnie z art. 98 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pedagogiem zatrudnionym w placówce opiekuńczo – wychowawczej może być osoba posiadająca tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna. W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą wykształcenia pedagoga stwierdzając, iż osoba

zatrudniona na tym stanowisku spełnia wymogi kwalifikacyjne, o których mowa powyżej. Z dokumentacji wynika, iż pani M. Kuza ukończyła studia magisterskie na kierunku pedagogika na Uniwersytecie im. Jana Kochanowskiego w Kielcach w 2013 r. W okresie od 01.03.2014 r. do 31.08.2014 r. pani M. Kuza odbywała w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Winiarach staż z powiatowego urzędu pracy na stanowisku wychowawcy. Następnie od 01.09.2014 r. do 31.08.2015 r. została zatrudniona na stanowisku pedagoga, a od 01.09.2015 r. otrzymała umowę na czas nieokreślony na tym samym stanowisku. W aktach osobowych p. Kuzy znajdował się zakres obowiązków pedagoga obowiązujący od dnia 19.03.2013 r. (**zał. nr 8**). Należy nadmienić, iż w tym czasie pani Kuza odbywała w placówce staż, więc nie mogła pełnić funkcji pedagoga, ponadto w dokumencie brak daty przyjęcia zakresu obowiązków przez p. Kuzę. W dniu 09.11.2015 r. pomiędzy pedagogiem a dyrektorem placówki zostało zawarte porozumienie dotyczące przejęcia przez panią M. Kuzę dodatkowych obowiązków koordynatora do spraw opieki i wychowania. W tym samym dniu pani Kuza odebrała zakres obowiązków koordynatora (**zał. nr 9**).

W trakcie kontroli przeanalizowano grafiki pracy pedagoga za okres: 01.02. – 04.09.2016 r. Z analizy w/w okresów pracy wynika, iż w większości dni pedagog pracuje w godzinach od 8.00 do 16.00, czyli w czasie pobytu dzieci w szkole. Sporadycznie zdarzają się dyżury w innych godz. np.: od 10.00 do 18.00; 11.00 – 19.00; 9.00 – 17.00 oraz w weekendy. Mając powyższe na uwadze, osoby kontrolujące mają wątpliwości, czy z uwagi na godziny pracy pedagoga, zakres obowiązków na tym stanowisku i plan pracy pedagoga (**zał. nr 10**) są w pełni realizowane.

Praca pedagoga powinna odbywać się z wychowankami, jednak mając na uwadze fakt, w jakich godzinach pracuje pedagog, zachodzą wątpliwości, czy jest ona wykonywana w sposób wystarczający i ukierunkowany na wychowanków. Zgodnie z w/w dokumentami do zadań pedagoga należy m.in.: prowadzenie zajęć indywidualnych i grupowych, wyrównujących poziom wiadomości szkolnych powstałych na skutek zaniedbań środowiskowych i deficytów rozwojowych; prowadzenie zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, prowadzenie zajęć profilaktyczno – wychowawczych w zakresie promocji zdrowia, poczucia własnej wartości, radzenia sobie ze stresem oraz profilaktyki uzależnień itp. Z analizy dokumentacji przedstawionej w trakcie kontroli przez panią M. Kuzę wynika, że prowadzone są indywidualne zajęcia z wychowankami i sporadycznie grupowe, w których uczestniczy 2 – 3 dzieci. Zajęcia dokumentowane są w *karcie udziału w zajęciach specjalistycznych w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Winiarach*, która zawiera: datę, temat zajęć, cele, przebieg zajęć, uwagi i spostrzeżenia, czas i podpis. Wpisy w kartach są

krótkie i nie odzwierciedlają w pełni zakresu działań pedagogicznych względem wychowanka (zał. nr 11). Przedstawione osobom kontrolującym karty sprawiały wrażenie, jakby były dopiero co wydrukowane i nikt na nich nie pracował. Ponadto w kartach brak ciągłości pracy z danym wychowankiem, każdorazowe spotkanie pedagoga z dzieckiem odnotowywane jest na osobnej karcie, co uniemożliwia systematyczną i efektywną pracę z dzieckiem oraz wgląd w całość spraw wychowanka. Zgodnie z § 17 ust 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej pedagog prowadzi również *arkusz badań i obserwacji pedagogicznych* dla każdego wychowanka.

Z informacji uzyskanych od pedagoga wynika, iż nie prowadzi żadnej dokumentacji świadczącej o pracy z rodzinami wychowanków, szkołami i innymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Podczas rozmowy pedagog twierdziła, że często spotyka się z wychowankami, że stale u niej przesiadują oraz że często wyjeżdża z wychowankami w różnych sprawach. Jednak wychowankowie tego nie potwierdzili w rozmowie. Analizowana podczas kontroli dokumentacja również tego nie potwierdziła. Natomiast z ankiety wynika, że czworo wychowanków twierdzi, że ma dobre relacje z pedagogiem, a pięcioro nie wypowiedziało się na temat pedagoga (w tym dwoje wychowanków stwierdziło, że nie miało z pedagogiem kontaktu).

Kontrolujący przeanalizowali „Ewidencję wyjść” pedagoga za okres od września 2014 do czasu kontroli (tj. do dnia 14.09.2016 r.). Od września 2014 do końca 2014 r. – odnotowano 12 wyjść służbowych p. Moniki Kuzy (w tym: tylko w jednym przypadku odnotowano miejsce, do którego się pedagog udał. Pozostałe wpisy to wyjazdy służbowe – bez podania informacji o miejscu docelowym). W roku 2015 – 28 wyjść służbowych (w tym: tylko w przypadku 10 wyjść - odnotowano miejsce, do którego się pedagog udaje, z czego 7 to tylko nazwy miejscowości: Busko, Kielce, N. Korczyn. Pozostałe wpisy to wyjazdy służbowe – bez podania informacji o miejscu docelowym). W roku 2016 – 8 wyjść (w tym: tylko w przypadku 2 - podana została informacja o miejscu docelowym, do którego udała się pedagog. W tym jest wyjście do lekarza w dniu 8 lipca, tj. wówczas gdy w placówce nie było ani jednego wychowanka, ponieważ był to czas urlopów wszystkich wychowawców, a wychowankowie przebywali na koloniach i urlopowaniu. Pozostałe wpisy to „sprawy służbowe”). Wśród wyjść służbowych są wyjścia o godz. np. 8.30, 9.00 i 11.30 bez godziny powrotu. Należy zaznaczyć, że pozostali pracownicy wpisują w „Ewidencję wyjść” wszystkie wymagane informacje tj.: godzinę wyjścia, miejsce do którego się udają oraz godzinę powrotu. Wpisy w „Ewidencji wyjść” nie potwierdziły, że pedagog współpracuje ze szkołami, rodzinami wychowanków

i innymi instytucjami. Nie potwierdziło się również, aby pedagog wyjeżdżał często z dziećmi w ich sprawach.

Ad. 4. Odwoływanie wizyt lekarskich dzieci nieuzasadnionymi wyjazdami służbowymi dyrektora i pedagoga - nie potwierdziło się.

Z dokumentacji przeanalizowanej podczas kontroli (zeszyt wyjść pracowników placówki) wynika, że wychowankowie wraz z wychowawcami wyjeżdżają na wizyty lekarskie. Na podstawie częstotliwości odnotowanych wizyt nie stwierdzono, by placówka zaniedbywała zdrowie dzieci. Dyrektor w pisemnych wyjaśnieniach (**zał. nr 12**), oświadczył, że nie miały miejsca sytuacje, w których ze względu na wyjazd służbowy – przełożone bądź odwołane były wizyty lekarskie wychowanków. Potwierdził natomiast, że miały miejsce dwie sytuacje, w których na prośbę lekarzy zostały przełożone wizyty na inny termin.

Ad. 5. Odbieranie dzieciom prezentów od sponsorów jako forma kary, a także nie zapewnianie dzieciom odpowiedniej odzieży - potwierdziło się częściowo.

W ankietach pięcioro spośród dziewięciu wychowanków potwierdziło, że odebrano im prezent otrzymany od sponsorów. W trakcie rozmowy wychowankowie zwrócili również uwagę na pozbawianie ich rzeczy osobistych/prywatnych, np. telefonów, czy laptopa w celu zabezpieczenia bądź za karę. Odebrane rzeczy przetrzymywane są zbyt długo (np. zamiast 1 tygodnia – 3 tygodnie). W pisemnych wyjaśnieniach dyrektor zaprzeczył, by kiedykolwiek placówka pozbawiła wychowanka prezentu od sponsora oraz rzeczy osobistych – telefonów i laptopa (**zał. nr 13, pkt. 2**). Ponadto, wychowankowie zgłaszali, że nie odpowiadają im stosowane przez placówkę kary: kilkugodzinne sprzątanie terenu wokół placówki, czyszczenie fug, zakaz korzystania z komputera czy wychodzenia poza placówkę. Ich zadaniem kary są zbyt długotrwałe i za często stosowane.

Odnosnie odzieży, obuwia i wyżywienia - wychowankowie nie zgłosili żadnych zastrzeżeń. Nie potwierdzili również jakoby miały miejsce sytuacje, w których placówka odmówiła im zakupu niezbędnych rzeczy: odzieży czy obuwia. Tylko jeden spośród wychowanków stwierdził, że odzież i obuwie kupowane jest po zbyt długim czasie od momentu zgłoszenia zapotrzebowania do wychowawcy.

Ad. 6. Nieformalny związek pedagoga z wychowankiem.

W trakcie kontroli dyrektor proszony był o odniesienie się na piśmie do tej sprawy. Jednak do zakończenia kontroli – nie przedstawił go. W związku z powyższym, w dniu

6 października 2016 r. dyrektor Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia ŚUW w Kielcach zwrócił się do niego pisemnie o złożenie stosownych wyjaśnień. W pisemnych wyjaśnieniach, dyrektor oświadczył, że: „Pani M. K. nie utrzymuje nieformalnych kontaktów z żadnym wychowankiem” (zał. nr 13 pkt. 4).

Ad. 7. Brak pomieszczenia dla wychowawców – potwierdziło się.

W odniesieniu do powyższego zarzutu, dyrektor w wyjaśnieniu pisemnym (zał. nr 14) stwierdził, że mogą oni korzystać z aneksu kuchennego oraz z pomieszczenia do wypoczynku i odrabiania lekcji. Są to pomieszczenia ogólnodostępne dla dzieci. W aneksach kuchennych dzieci spożywają głównie posiłki, natomiast w pomieszczeniu do wypoczynku i odrabiania lekcji – spędzają wolny czas i odrabiają lekcje. Wychowawca, wykonując swoje obowiązki, poza bezpośrednią pracą z wychowankami, zobowiązany jest również prowadzić dokumentację indywidualną wychowanków (plany pomocy i karty pobytu), a także prowadzić indywidualną pracę z wychowankiem i współpracować z innymi wychowawcami i pracownikami (np. przekazywanie ważnych informacji). Do realizacji powyższych zadań – wychowawca winien mieć zapewnione odpowiednie miejsce do rzetelnego i godnego wypełniania swoich obowiązków. Pomieszczenia, które dyrektor wymienia w wyjaśnieniu, nie są odpowiednim miejscem.

Ad. 8. Wulgarnie, agresywne zachowanie dyrektora w stosunku do wychowanków oraz zastraszanie i grożenie wychowankom - potwierdziło się częściowo.

Żaden z wychowanków nie potwierdził w ankiecie ani też w rozmowie, by dyrektor zachowywał się w stosunku do nich/lub innych wulgarnie, agresywnie, zastraszal ich czy groził im. Natomiast troje spośród dziewięciu wychowanków, potwierdziło w ankiecie, że miały miejsce sytuacje, gdy wychowawca był agresywny, wulgarny, groził wychowankom i zastraszal ich, a w jednym przypadku wystąpiła przemoc fizyczna wychowawcy w stosunku do wychowanka. Niepokojący jest fakt, że nie wszyscy wychowankowie czują się w placówce bezpiecznie, odczuwają strach i skrzępowanie w obecności dyrektora, innych wychowanków oraz innej osoby (nie podano stanowiska pracy tejże osoby) – co wyrazili w ankiecie. W wyjaśnieniu pisemnym, dyrektor oświadczył, że: „nigdy nie używał względem dzieci wulgaryzmów ani przemocy” (zał. nr 13).

Ad. 9. Skreślenie dwóch pełnoletnich wychowanków z listy wychowanków - potwierdziło się.

W marcu 2016 r. skreślony został z listy wychowanków pełnoletni wychowanek, z powodu nie przestrzegania postanowień kontraktu regulującego zasady i warunki pobytu w Placówce po ukończeniu przez niego 18 r. ż. (zał. nr 15). O skreśleniu placówka poinformowała PCPR w Busku-Zdroju pismem z dnia 2 marca 2016 r. (zał. nr 16). W kontrakcie brak zapisu określającego, w jakim terminie po skreśleniu wychowanka z listy wychowanków – wychowanek zobligowany jest opuścić placówkę. Kolejna wychowanka została skreślona z listy wychowanków w dniu 24.05.2016 r. W dniu, w którym została skreślona, napisała oświadczenie, że tego dnia wraca do domu rodzinnego. Jako podstawę prawną skreślenia, dyrektor w piśmie do PCPR, w Ewidencji wychowanków i kontrakcie podaje art. 37 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który nic nie mówi o skreślaniu wychowanków z listy wychowanków placówki, a jedynie o tym, że pełnoletni wychowanek może pozostać w placówce, jeżeli się uczy. Z udostępnionej przez placówkę dokumentacji dotyczącej wychowanków, nie można zatem jednoznacznie stwierdzić, jak wyglądało opuszczenie przez nich placówki i w jakim czasie po przewinieniu nastąpiło.

W trakcie kontroli sprawdzono również dokumentację 2 wychowanków, którzy zostali umieszczeni w MOW i MOS. Z dokumentacji wychowanka umieszczonego w MOW wynika, że chłopak sprawiał problemy wychowawcze. Z opinii szkoły, placówki oraz kuratora wynika, że mimo stosowanych wobec wychowanka intensywnych działań wychowawczych oraz nadzoru kuratorskiego, nie przyniosły one oczekiwanych rezultatów, a demoralizacja chłopca pogłębiała się (niestosowne zachowanie wobec opiekunów z placówki, permanentne zaniechanie obowiązku szkolnego, palenie papierosów). Wobec powyższego postanowieniem Sądu Rejonowego w Busku Zdroju z dnia 18.02.2016 r. zmieniono środek wychowawczy w postaci nadzoru kuratora na środek wychowawczy w postaci umieszczenia w MOW. Natomiast w dokumentacji wychowanki skierowanej do MOS znajduje się zaświadczenie lekarskie od psychiatry z rozpoznaniem zaburzeń zachowania i emocji oraz opinia psychologa, z której wynika, iż wskazane jest objęcie małoletniej oddziaływaniami resocjalizacyjnymi i wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niedostosowanie społeczne. W opinii odnotowano, że u małoletniej obserwuje się eskalację negatywnych zachowań i znacznie pogłębiający się proces demoralizacji. W dniu 19.02.2016 r. wydano orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym, natomiast w dniu 21.03.2016 r. wydana została decyzja o skierowaniu małoletniej do MOS w Solcu nad Wisłą, filia w Szymanowie.

W przypadku tych dwojga wychowanków należy stwierdzić, że dokumentacja potwierdza zasadność umieszczenia ich w MOW i MOS.

Ad. 10. Urlop wypoczynkowy wszystkich wychowawców w tym samym okresie – potwierdziło się.

W okresie od 1 lipca 2016 r. do 14 lipca 2016 r. – 12 spośród 13 wychowawców przebywało na urloпах wypoczynkowych, 1 pracownik - w tym czasie przebywał na urlopie bezpłatnym (zał. nr 17). Oznacza to, że w tym czasie placówka nie pełniła swojej podstawowej funkcji, jaką jest całodobowe jej funkcjonowanie pomimo, że na jej terenie w tym czasie przebywała wychowanka. Dyrektor twierdzi, że w tym czasie wszyscy wychowankowie przebywali poza placówką: na urlopowaniach u rodzin (12 wychowanków), na obozie (11 dzieci) i 2 pełnoletnich wychowanków przebywało w Krakowie (wyjazd zorganizowany samodzielnie – (zał. nr 18 i nr 13). W okresie urlopow wychowawców – brak wpisów w księdze dyżurów, w której wpisywany jest m.in. stan wychowanków na dany dzień, co potwierdza fakt, że placówka w tym czasie nie funkcjonowała.

Ponadto w trakcie kontroli sprawdzono dokumentację pięciu nowo zatrudnionych osób na stanowisku wychowawcy. Osoby te posiadają wymagane kwalifikacje zawodowe. W dokumentacji brak jednak dokumentów potwierdzających wymagania, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kontrolujący zwrócili uwagę na dużą rotację kadry wychowawców (zał. nr 19 i nr 20). Od 2012 r. zatrudnionych zostało 7 wychowawców, 3 psychologów i 1 pedagog, z tego 3 wychowawców aktualnie nie pracuje – 2 zostało zwolnionych, a 1 sam złożył wypowiedzenie. Spośród 3 psychologów – aktualnie pracuje jeden (dwóm osobom wygasła umowa). Poza wychowawcami, psychologami i jednym pedagogiem, w placówce zatrudnionych zostało jeszcze 5 osób do obsługi administracyjno-organizacyjnej.

Ad. 11. Obligowanie wychowanków, którzy nie wyrazili zgody na wyjazd na obóz/kolonie do opuszczenia placówki (urlopowanie ich do rodzin wbrew ich woli) – potwierdziło się.

Jedna z wychowanek w rozmowie z kontrolującymi twierdziła, że całe wakacje przebywała w placówce pomimo, że pedagog obligowała ją kilkakrotnie do tego, by wyjechała do rodziny. Wychowanka twierdzi również, że podpisała oświadczenie „dla spokoju”, że wyjedzie na urlopowanie – mimo to i tak przebywała na terenie placówki. Ponadto wychowanka również w ankiecie potwierdziła, że wakacje spędziła w placówce. Dyrektor

twierdzi zaś, że w czasie urlopów wychowawców wychowanka nie przebywała na terenie placówki (zał. nr 13).

Ad. 12. Pojawienie się w placówce insektów (pluskwy) – potwierdziło się.

W okresie wakacji w placówce pojawiły się pluskwy, co potwierdził dyrektor i wychowankowie, którzy z tego powodu zostali wyprowadzeni ze swoich pokoi. Dyrektor zorganizował dezynsekcje we własnym zakresie – wynajmując do tego celu specjalną firmę (zał. nr 21).

Przeprowadzone czynności kontrolne potwierdziły większość stawianych w anonimach zarzutów. Wszystkie stwierdzone i opisane powyżej nieprawidłowości i uchybienia są niepokojące, a niektóre z nich (np. stosowanie przemocy psychicznej i fizycznej przez wychowawców w stosunku do wychowanków) – **niedopuszczalne**. Wiele z nich świadczy o tym, że placówka opiekuńczo-wychowawcza w Winiarach nie spełnia swojej podstawowej funkcji, jaką jest: zaspakajanie niezbędnych potrzeb dziecka, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, społecznych i respektowanie praw dziecka (art. 93 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Nadmierne stosowanie zakazów/ograniczeń/ zabezpieczeń ograniczających swobodę; uciążliwych i długotrwałych kar; pozbawianie wychowanków ich rzeczy osobistych; niewłaściwe relacje kadry z wychowankami; przemoc psychiczna i fizyczna; ograniczanie samodzielności i decyzyjności; brak możliwości wyrażania własnego zdania, brak poczucia bezpieczeństwa, świadczą o tym, że **łamane są w placówce prawa dziecka, a także naruszony został standard usług opiekuńczo-wychowawczych.**

Ustaleń dokonano w oparciu o:

- rozmowy z dyrektorem, pedagogiem, wychowankami,
- ankiety przeprowadzone wśród 9 wychowanków, którzy przebywali w placówce,
- analizę dokumentacji,
- wizję lokalną i oględziny pomieszczeń placówki,
- wyjaśnienia pisemne dyrektora placówki.

Zalecenia pokontrolne.

1. **Umożliwić wychowankom swobodny dostęp do świetlicy, bez konieczności proszenia wychowawców o jej otwarcie.**

2. Rozważyć rezygnację z monitoringu pomieszczeń: korytarzy, sali komputerowej, a także z zamykania okien w łazienkach.
3. Wprowadzić i stosować więcej wzmoceń pozytywnych w stosunku do wychowanków.
4. Umożliwić wychowankom samodzielne dysponowanie kieszonkowym. Tylko na własne życzenie wychowanków kieszonkowe może być przechowywane przez osobę, której wychowanek powierzy własne środki.
5. Zaprzestać stosowania kar takich jak.: nakaz kilkugodzinnego przebywania wychowanków w pokojach, wielogodzinnego porządkowania terenu wokół budynku placówki czy czyszczenia fug i innych prac porządkowych, a także pozbawianie wychowanków rzeczy osobistych.
6. Odnotowywać wszystkie konsekwencje wyciągane w stosunku do wychowanków. Informacja winna zawierać: imię i nazwisko wychowanka, datę wyciągnięcia konsekwencji, rodzaj przewinienia, okres trwania kary, imię i nazwisko osoby nakładającej konsekwencje, podpis wychowanka.
7. Dostosować godziny pracy pedagoga do czasu, w którym na terenie placówki przebywa najwięcej wychowanków.
8. Zobligować pedagoga do szczegółowego dokumentowania pracy z wychowankami, z rodzinami wychowanków, szkołami i innymi instytucjami, a także do szczegółowego opisywania wyjazdów służbowych.
9. Nadzorować systematycznie wyjazdy służbowe pedagoga.
10. Zapewnić wychowawcom odpowiednie miejsce do rzetelnego i godnego wypełniania swoich obowiązków.
11. Wyciągnąć konsekwencje w stosunku do wychowawców, którzy byli agresywni, wulgarni, grozili wychowankom, zastraszcili ich.
12. W przypadku wychowawcy, który dopuścił się przemocy fizycznej w stosunku do wychowanka – odsunąć go od wykonywania swoich obowiązków na czas postępowania w prokuraturze.
13. Przeszkolić całą kadrę pracującą bezpośrednio z dziećmi na temat praw dziecka i zaspakajania potrzeb dzieci.
14. Zapoznać kadrę pracującą bezpośrednio z dziećmi z Zaleceniami dotyczącymi pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo –wychowawczych wydanymi przez Rzecznika Praw Dziecka oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i przestrzegać ich.

15. Zapoznać kadre pracującą bezpośrednio z dziećmi z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
16. Zorganizować wychowankom placówki spotkanie na temat ich praw w placówce. Spotkanie winno być prowadzone przez osobę z zewnątrz.
17. Zmodyfikować wspólnie z wychowankami katalog wzmocnień pozytywnych i negatywnych.
18. W kontrakcie regulującym zasady i warunki pobytu pełnoletnich wychowanków w Placówce zawrzeć zapis określający, w jakim terminie po skreśleniu wychowanka z listy wychowanków – zobligowany jest on opuścić placówkę.
19. Dokumentować szczegółowo przebieg pobytu w placówce pełnoletnich wychowanków prowadząc dla nich karty pobytu w placówce.
20. O każdym przypadku skreślenia wychowanka z listy wychowanków placówki informować Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia ŚUW.
21. Nie dopuszczać do sytuacji, w której wszyscy wychowawcy w jednym czasie przebywają na urlopie.
22. Uzupelnąć akta zatrudnionych wychowawców o dokumentację potwierdzającą wymagania, o których mowa w art. 98 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
23. Nie dopuszczać do sytuacji, w których wychowankowie obligowani są (wbrew ich woli) do urlopowania placówki, ponieważ jest to działanie na szkodę dziecka.
24. Niezwłocznie zgłaszać na piśmie do stacji sanitarno-epidemiologicznej, przypadki pojawienia się w placówce insektów.

Wystąpienie pokontrolne sporządza się w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się Panu Piotrowi Zeljasowi – dyrektorowi Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Winiarach, drugi panu Jerzemu Kolarzowi – Staroście Powiatu Buskiego, a trzeci włącza się do akt kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 poz. 575) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda,

w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń, przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania.

W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcę zastępczego w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

...Anna.....Kawieczko
...Katarzyna Arendtowa
(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Mariusz Paszk
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolę)

